

Aurelija Balašaitienė

PLYŠIAI GELEŽINĖJE UŽDANGOJE

Visame pasaulyje sklinda nuostabūs gandai apie "perestroiką" ir "glasnost" nepaprastai efektingo sovietinio propagandos aparato dėka. Negailima pade monstruoti konkrečiais įrodymais į viešumą iškeliant ir tuos elementus, kurie savaimė natūralūs demokratijose, bet didelė naujiena sovietų imperijoje. Televizijoje matome viešas demonstracijas Azerbeidžane, pasirodo ir necenzūruojamos spaudos leidinių, kurių, žinoma, tolimesnis likimas yra abejotinas. Lėktuvų ir geležinkelių nelaimės, net ir didžiulė sprogstamųjų medžiagų krovinio eksplozija, jau raportuojama oficialioje spaudoje, kas iki šiol būdavo slepiama.

Tuo džiaugsmu užsikrėtėme ir mes, nes vis gausėja leidimų iš anapus lankyti Vakarų pasaulyje, o mūsų keliautojų skaičius nepaprastai auga. Sunku suvaldyti savo džiaugsmą, geležinėje uždangoje pastebėjus plyšius. Net ir didžiojoje spaudoje jau dažniau kalbama apie Baltijos valstybes, paminint jas, kaip prievarta okupuotus kraštus. Naujos nuotaikos ir viltys skverbiasi ir į mūsų pašamone. Į Lietuvą jau rengiasi keliauti ir tie, kurie iki šiol to daryti nenorėjo. Skatinamas jaunimas, kad aplankytų mūsų brangią sostinę Vilnių, išgirstų švartią, gražią savo tėvų kalbą, pamatytų Lietuvos gamtos ir senų pastatų grožį. Dažnai tenka nugirsti iš jaunosios kartos lankytojų, kokį gilų jiems įspūdį daro ne vien vaišingas lietuviškas charakteris, bet senovės paminklai, šventovės, katedros ir pilys, "tiek daug senesnės už pačią Ameriką".

Bet... rusiškas nacionalinis imperializmas kažkaip nepateko į "perestroikos" planus, ir prievarta brukama rusų kalba, nuo vaikų darželio iki aukštojo mokslo institucijų, keičia mūsų tautos koloritą, kurio pagrindinis ir gyvybinis bruožas kaip tik yra gimtoji kalba. Toji kalba yra stumiama iš įstaigų ir kitų viešų institucijų. Prieš kurį laiką "Gimtasias kraštus" užsipuolė mane, kai aš parašiau vieno advokato įspūdžius iš jo buvimo Vilniuje ir pabrėžiau, kad jis centriniame pašte negalėjo susikalbėti lietuviškai. Nuo to laiko jau praėjo keleri metai, bet iš Lietuvos gaunamose Vilniaus miesto nuotraukose didieji teatro skelbimų plakatai stambiomis rusiškais raidėmis skelbia būsimas premjeras, o lietuviškai – mažesniais apačioje.

Paulius Augustas – Bažnytkaimis Lietuvoje 1937.

Apie visa tai dabar nebūčiau pagalvojusi, jei viena mano artima bičiulė nebūtų pasiskundusi, kad ji savo giminėms Vilniuje negalėjusi prisiskambinti telefonu. Kiek palaukusi sujungimo su Vilniaus centru, tarptautinio kabelio telefonistei davusi telefono numerį, ji klausėsi Amerikos ir Vilniaus telefonistų pasikalbėjimo. Atsiliepusi Vilniaus centrinės telefonistė pareikalavo, kad telefono numeris būtų duotas rusų kalba. Kai mano bičiulė į pokalbį įsikišo sakydama, kad ji rusiškai nemokanti, bet norinti numerį duoti lietuviškai, mandagi Amerikos telefonistė dar kartą paprašiusi, kad telefonas būtų sujungtas. Arogantiškai ir pikta Vilniaus centrinės telefonistė atsakė: "tikrai rusiškai", ir nutraukė pasikalbėjimą. Ir liko mano bičiulė nuliūdusi, negalėdama priskambinti savo neseniai čia apsilankiusiems giminaičiams, kuriems norėjusi pranešti apie savo dukros planus atvykti į Lietuvą. Ir tai įvyko prieš keletą dienų.

Stačiai sunku suprasti, kad tokioje centrinėje, kuri yra sujungta su tarptau-

tinu telefono tinklu, tai galėtų įvykti. Prieš kelerius metus panašiai buvo ir man, kai skambinant į Lietuvą, telefonistė pareikalavo, kad numeris būtų perduotas rusiškai. Bet tada dar nebuvo "perestroikos".

Panašiai yra ir su viešojo susisiekiimo priemonėmis, kad autobusų šoferiai lietuviškai nemoka, lygiai kaip nekalba lietuviškai kai kuriose krautuvėse, viešbučiuose ir įstaigose. Tačiau dauguma lietuvių jau puikiai moka rusiškai... Ar ne tiesa, kad mes nutaustame labai greitai? Neliko nei jogailaičių, nei gedinaičių, nei Algirdo plačios giminės lietuvių palikuonių. Mūsų statutai ir oficiali kunigaikštijos kalba nebuvo lietuvių, o gudų, lenkų, rusų... Visada buvo stengiamasi išmokti kitas kalbas, bet neplėsti savosios kalbos vartojimo. Taigi, ir Mažojoje Lietuvoje tik lietuviški vietovardžiai likę, ir jų dauguma jau vietinės valdžios pakeista. Išnyko kalba, išnyko ir tautinės žymės.

Nežinia, ar galima drįsti siūlyti mūsų

SEMANARIO

**MŪSŲ
LIETUVA**

"NOSSA LITUANIA"

Metinė prenumerata Brazilijoje Cz. 1.000

Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 35 Dol.

Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikoje 60 Dol.

GARBĖS PRENUMERATORIUS Cz. 600,00

Užuojautos, Sveikdinimai ir Skelbimai (Anúncios) mokami už skilties (Coluna) centimetru Cz. 120,00

Už skelbimų kalbą ir turinį, Redakcija neatsako. Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.

Straipsnius ir Korespondenciją Redakcija taisy bei tvarko savo nuožiūra.

Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėjų nuomonę.

Čekius, Perlaides ir administracinius laiškus rašyti FRANCESCO GAVENAS ar PETRAS RUKŠYS vardu.

Rua Juventus, 28 Parque da Moóca - CEP 03124

São Paulo - Brasil

Diretor Responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS

Administrador: PETRAS RUKŠYS

Redige Equipe Editorial - Fone: 273-0338

Atskiro numerio kaina Cz. 40,00

Į P. Ameriką oro paštu: 45 Dol.

Į tolimus kraštus: 75 Dol.

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cz. 2.000,00

**ĮSTEIGTAS PATRIOTINIO JUDĖJIMO
KOMITETAS, Į KURĮ ĮEINA IR
LIETUVIAI**

(Vilnius, birželio 16. LIC) Iš Lietuvos pranešama, kad Lvove įsteigtas visuomeninis Koordinacinis TSRS tautų patriotinio judėjimo komitetas, į kurį įeina šešių respublikų atstovai – estų, lietuvių, latvių, ukrainiečių, armėnų ir gruzinų.

Lietuvių Informacijos Centro žiniomis, šis komitetas birželio 11 savaitgalį posėdžiavo tris dienas. Iš lietuvių dalyvavo Antanas Terleckas ir Eugenijus Krukovskis iš Vilniaus. Koordinacinis komitetas aptarė pareiškimą vyriausybei dėl tautinės politikos, paruošė laišką prezidentui Reaganui, pasisakė dėl politinių kalinių. Laiške Reaganui pikišama, kad jis per vizitą Maskvoje kalbėjęs tik apie žmogaus teises, ir nekėlęs tautinių problemų.

Dokumentai skelbiami rusų, ukrainiečių kalbomis. Koordinacinis komitetas vėl ringsis rugsėjo mėnesį, tą kartą – Rygoje.

(LIC)

turistams reikalauti, kad jie būtų aptarnaujami arba lietuviškai, arba, krastutiniu atveju, angliškai. Bet ten, kur nešame savo dolerį, toks reikalavimas turėtų būti aiškus. Žinoma, kad ten gyvenantieji, kurie turi kaip nors išsilaikyti okupanto diktatūros nasruose, ne visada gali viešai ir tvirtai pareikšti savo reikalavimus, neleisti savo vaikų į rusų kalbos pamokas ar nuplėsti rusiškus plakatus. Bet laisvojo pasaulio turistai gali pakelti savo balsą ir nesiduoti prievartaujami rusiškojo nacionalizmo spaudimui. Kažin, ar nereikėtų rimtai išnaudoti "perestroikos" plyšį?

"Tėviškės Žiburiai"

CIRURGIOES DENTISTAS

Dr. Jonas Niciporciukas

Dr. Paulo R. Niciporciukas

Rua Cap. Pacheco Chaves, 1206 - 10 and.

V. Prudente - Fone: 273-6696

**LIETUVOS PASIUNTINYBĖS
P R A N E Š I M A S**

Lietuvos Pasiuntinybė Vašingone praneša, kad š.m. birželio mėn. 18 d., Lietuvos atstovą p. S. Lozoraitį Jr. aplankė gen. John Libront, lenkų egzilinės vyriausybės įgaliotas palaikyti ryšius su lietuvių veiksniais bei organizacijomis. Jį lydėjo p. Vytautas Valiūnas, kurio iniciatyva šis susitikimas įvyko.

Pokalbio metu, p. S. Lozoraitis paaiškino svečiui lietuvių pažiūras į santykius su kaimynais lenkais, pabrėždamas, kad esminė sąlyga jiems pagerinti yra lenkų nusistatymas Vilniaus miesto bei krašto klausimu. Gen. J. Libront pareiškė, kad jis gerai supranta lietuvių pozicijas.

GRAŽULIUI GRĖSIA MIRTIS

(Vilnius birželio 23. LIC) Lietuvių Informacijos Centrai iš Lietuvos praneša, kad Pravieniškųjų lageryje įkalinto Petro Gražulio sveikatos būklė yra labai sunki, kad jo gyvybė "kabo ant plauko". Jis jau antrą kartą iš eilės pasodintas karceryje, kur jis žadėjo protesto lenklan badauti. Lagerio viršininkas, stalinistinių pažiūrų ir metodų pulk. Arlauskas, yra pasakęs, dėl to, kad Petras Gražulis karceryj supus. Sovietų Sąjungos ir JAV santykiai nepablogės. Gražulis buvo nuteistas vasario mėn. 10 mėn. bausme už atsisakymą tarnauti sovietinėje armijoje. Jis buvo baudžiamas pašaukimu į karinius apmokymus už dalyvavimą taikingose demonstracijose. Pateikiame atsisaukimo pilną tekstą.

SOS. SOS. SOS.

Kreipimasis į viso pasaulio geros valios žmones ir į Tarptautinę Amnestiją, Helsinkio baigiamojo akto grupes, Kestono koledžą

GELBĖKITE PETRĄ GRAŽULĮ

Petras Gražulis, aktyvus kovotojas už religijos ir tautos laisvę, už tai sovietinis teismas nuteisė jį 10 mėnesių kalėti. Suprantama dabar nebe Stalino laikai, todėl tikrąją nuteisimo priežastį teko užmaskuoti taip vadinama kareiviška priežastimi. Teismo salėje su Petru buvo susidorota ne tik juridiškai, bet ir fiziškai. Vilniaus Lukiškių kalėjime pulk. Adomaitis pareikalavo iš Petro, kad paneigtų pasauliui pasklidusią žinią apie susidorojimą su juo, Jei to nepadarysias grąšino lageryje atiduoti jį kaip auką homoseksualistams. Petras Adomaičio reikalavimo neįvykdė, todėl Adomaičio grąšinimas tapo realybe. Sovietiniuose lageriuose homoseksualistai kalinių tarpe labai niekinami. Bendros kalinių masės sunkiomis ir vieningomis pastangomis po Stalino mirties buvo iškovota, kad homoseksualistai būtų apgyvendinami atskirose patalpose, valgykloj sėdėtų prie atskirų stalų, naudotųsi atskirais indais ir t.t. Lagerio čekistai pareikalavo, kad Petras valgykloj sėdėtų prie homoseksualistų stalo. Petras atsisakė. Už tai buvo uždarytas į karcerį, kur paskelbė bado streiką. Karceryje jau sėdi antrą kartą iš eilės. Bado ir badėjimo veiklos išdavoje Petro gyvybė pakišo ant plauko. Prisimindami Stalino, ir dar persitvarkymo laikais lageryje nukankintus – poetą Vasilių Stusą, rašytoją Anatolij Marchenką – negalime nesijaudinti dėl savo brolio ir bičiulio, tauraus kataliko ir Lietuvos patrioto, Petro Gražulio likimo. Bet mes vieni esame bejėgiai jam padėti. Jį išgelbėti gali tik pasaulio visuomenės skubus ir energingas įsikišimas. Todėl ir šaukiame, maldaujame, viso pasaulio gerieji žmonės, gelbėkite Petrą Gražulį. Jūs savo energingais protestais išgelbėti galite ir jūs, tikimės, tai padarysite.

Petro Gražulio lagerio adresas: Lietuva, Kaunas, OČ. 12,8-21

Lietuva, 1988.VI.21

Pasirašė giminės ir Petrą gerai pažįstantys draugai. Iš viso 150 žmonių.

(LIC)

**PIRMYN Į KOVĄ UŽ TĖVYNĘ,
UŽ BRANGIĄ ŽEMĘ LIETUVOS.
GARBĖ TĖVAMS, KURIE JĄ GYNĖ,
IR KAS UŽ ATEITĮ KOVOS.**

Maironis

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS

Guarda Chuvas de todos os tipos. para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas. tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas,104 - V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-1886

TOLIAU APIE DEMONSTRACIJAS LIETUVOJE

(Vilnius, birželio 14. LIC) Pateikiame Lietuvos Informacijos Centro platesnį pranešimą apie birželio 14 d. demonstracijas Vilniuje. Pranešime remiamasi telefoniniais pasikalbėjimais su demonstracijos rengėjais ir dalyviais, visų pirma su Antanu Terlecku. Iš pranešimų susidaro toks vaizdas.

Birželio 14 d. – 1941 m. masinių trėmimų į Sibirą dieną – Vilniuje vyko dvi demonstracijos-minėjimai: Gedimino aikštėje, kur suplūdo apie 6000, ir Žemės ūkio ekonomikos institute, kur oficialiai leista susirinkti Persitvarkymo sąjūdžio dalyviams. Prieš demonstraciją, pas Antaną Terlecką atvyko KGB pulkininkas Česnavičius ir KGB majoras Bimbyris su palydovu civiliais rūbais. Jie iškvietė Terlecką pas Vilniaus miesto Vykdomojo komiteto pirmininką Vileikį. Pokalbis buvo mandagus, taktiškas, bet Vileikis ir saugumas įspėjo Terlecką, kad nebūtų anti-sovietinių iššūkų. Terleckas pažadėjo, sakydamas, kad lietuviai nesuinteresuoti trukdyti Gorbačioviui, ir tokių žodžių, kaip Lietuvos okupacija, nebūsią vartojama. Tačiau per minėjimą, užsimenant apie birželio 15 d., žodžio okupacija kitiems kalbėtojams nepavyko išvengti.

Demonstracija Gedimino aikštėje vyko be valdžios leidimo. Nors valdžia per tam tikras organizacijas siūlė trėmimų minėjimo rengėjams kreiptis ir buvo žadama leidimą duoti, bet rengėjai, birželio 9 d. susirinkę pasitarti, nusprendė leidimo neprašyti, nes tai būtų buvęs nusižengimas jų principams. Cituojame: "Jie mus spardo, daužo ir palieka uždarytus namų arešte, o mes kreipiamės į juos. Užtat mes nesikreipsime". Čia turimas galvoje valdžios smurtas, kurio jį griežėsi gegužės 22 d., kai buvo minimos 40-osios Didžiųjų trėmimų metinės.

Birželio 14 d. demonstracija praėjo be pastebimo smurto, be namų areštų. Gedimino aikštė buvo apsupta milicininkų ir draugovininkų, bet jie elgėsi žmoniškiau, šypsojosi, klausydami labai aštrių kalbų, kokių jie nepratę girdėti. Daugelis žmonių bijojo veržtis

Lietuvių jaunimas São Paulo katedroj Gedulingojo Birželio pamaldų metu.
(nuotr. Belkis Jasinevičius Rabello)

pro milicijos korooną, nes praeinančius filmavo, fotografavo. Drąsesnieji – apie 6000 – praėjo, jiems netrukde. Kai prasidėjo minėjimas prie Katedros, milicija daugiau žmonių į aikštę nepraleido. – pasak Terlecko, veikiausiai bijojo, kad neįsilietu minia po futbolo rungtynių stadione. Pavėlavusi milicija siuntė į Žemės ūkio ekonomikos institutą, kur trėmimų metines minėjo Persitvarkymo sąjūdis.

Gedimino aikštėje minėjimas truko apie pusantros valandos. Prasidėjo 7 val. vak. Kalbėjo Vytautas Bogušis, Andrius Tučkus, Eugenijus Krukovskis, kun. Rokas Puzonas, Robertas Grigas, jo tėvas-mokytojas Grigas ir kiti. Žmonės reikalavo teisti trėmimų kaltininkus, buvę teetiniai pasakojo apie savo skaudžią padėtį. Aktyvus demonstracijų dalyvis 28 m. amžiaus Andrius Tučkus pareiškė lietuvių solidarumą armėnams dėl Kalnų Karabacho. Kun. Rokas Puzonas reikalavo gražinti tikintiesiems Vilniaus Katedrą, kuri paversta Paveikslų galerija. Minia jam pritarė plojimais. Grigas

**UŽ LIETUVIŠKĄ KNYGĄ IR SPAUDA
LIETUVIAI TIEK DAUG KOVOJO IR
KENTĖJO. DABAR LIETUVIŠIKA KNY-
GASTOVI IR DULKA KIOSKULENTYNO
SE, LAUKDAMA KOL KAS JĄ NUPIRKS**

kalbėjo, kad tie komunistai, kurie buvo kalinami fašistinės Lietuvos kalėjimuose, išliko gyvi, o tie, kurie išvyko į Stalino Rusiją, buvo sunaikinti. Tai tik liudija Stalino teroro mastą.

Minėjime buvo deklamuojama patriotinė lietuvių poezija, Bernardo Brazdžio eilės. Visi kalbėjusieji, išskyrus Terlecką, reikalavo teismo Stalino laikų nusikaltėliams. Tris kartus kalėjęs Terleckas sakėsi jiems jau atleides ir tvirtino, kad jiems, kaip ir dabartiniams saugumiečiams, geriausia bausmė – kad apie jų darbus rašoma net sovietinėje spaudoje. Antanas Terleckas užbaigė minėjimą, padėkodamas valdžiai, kad netrukde demonstracijos, kviesdamas visus į rugpiučio 23 d. demonstraciją, ir prašydamas minią nesiveržti į milicijos uždaritas gatves, laikytis ramiai.

Ir vis dėlto vienu atveju milicija įsikišo: kai buvęs Lietuvos partizanas Leonas Laurinskas iškėlė nepriklausomos Lietuvos vėliavą tribūnoje, ant paauskstinimo prie Katedros. Lietuvos trispalvė plevėsavo apie pusvalandį. Paskui pripuolę saugumiečiai pareikalavo ją nuleisti. Žmonės protestavo, Terleckas ragino laikytis ramiai. Laurinską ir Genutę Sakaliene milicija sulaukė, bet elgėsi mandagiai, po pusantros valandos paleido, apsiribodama išpėjimu, jokių represijų nesiėmė.

Dar nėra žinių, ar trėmimų minėjimai vyko ir kitose Lietuvos vietose. Vilniaus demonstracijoje dalyvavo žmonių iš Kauno, Ukmergės, Panevėžio, Kretingos ir kitur. Pasak Terlecko, birželio trėmimai bus minimi bažnyčiose aštuonias dienas. (LIC)

**LIETUVIŠKOS SPAUDOS RĖMĖJAI
YRA SAVOS TAUTOS GYNĖJAI**

COMERCIAL SUEIKAS LTDA.

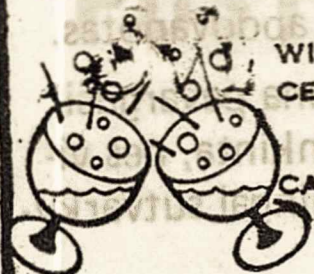
BEBIDAS FÍNAS EM GERAL, NACIONAIS E ESTRANGEIRAS

WISKIES - CHAMPANHES - CONHAQUES - LICORES - AGUARDENTES
CERVEJAS - REFRIGERANTES - SUCOS - AGUAS MINERAIS - ETC.

ACEITAM-SE ENCOMENDAS PARA FESTAS EM GERAL
CASAMENTOS, BATIZADOS, ANIVERSÁRIOS, CONFRATERNIZAÇÕES, ETC.

PROGRAME SUA FESTA E
DEIXE AS BEBIDAS SOB NOSSA RESPONSABILIDADE.

Rua Manaiás, 7 - CEP 03140 - Fone: 215-6227 - Vila Zelina - S. Paulo

LIETUVA – MARIJOS ŽEMĖ

MARIJOS APSIREIŠKIMAS SKIEMONYSE

Šventė liepos 13-14 d.

Janonių kaimo laukuose, Skiemonių parapijoj, 1962 liepos 13 Marija pasirodė aštuoniolikmetei mergaitei Romai Macvytei. Antrą kartą jai pasirodė liepos 14 d. Marija buvo baltuos rūbus su mėlynos spalvos juosta, palaidais ilgais plaukais verkianti. Antru kartu ant jos galvos buvusi lyg karūna, lyg erškėčių vainikas. Šį kartą Marija kalbėjo mergaitei, primindama, kad žmonės neapleisų kasdienių savo poterių ir penktadienio pasninkų. Mergaitė prašė, kad Marija gelbėtų pasaulį nuo pražūties. Marija pažadėjo gelbėti, kai žmonės pasidarys maldingi.

Įvykis tebėra tyrinėjimų padėty, bet bažn. vyresnybė nedraudžia žmonėms melstis. Maldininkų būriai vyksta iš visur. Dvasiniai atsivertimai ir fiziniai pagijimai esą gausūs. Sukurta speciali giesmė atpasakoja įvykį ir kartu atskleidžia persekiojamų tikinčiųjų viltis Marijoje.

Šviesa iš dangaus nusileidžia:

Tarp žvakių Marija šviesių.

Ant pievos žalių dobilų

Jaunutė mergaitė ją regi.

Ir gaila jai mūsų tautos –

Švenčiausiasis veidas nuliūdes;

Ji mato, kaip žmonės pablūde,

leškodami blogy šviesos.

Tiesos nei šviesos nesurasi

Šioj žemėj; nebėra jau jos.

Kad duotų mums savo taikos,

Maldauki Mariją Švenčiausią.

MEDJUGORJĖS MARIJA PAS MUS

Per ML-va stengiamės pristatyti įvairias Marijos šventoves Lietuvoj. Tai kad ir kuklus, bet vistiek prasmingas priminimas, kaip Švč. Marija myli Lietuvą. Ir pastangos iššaukti asmeninį klausimą: O kaip mes atsiliepiam į šią taip motinišką Marijos meilę?

Mums prisistato dar kita, išimtiną, Marijos dovana. Rugpiūčio (agosto) 15

XII KULTŪRINĘ IMIGRANTŲ PARODĄ APLANKIUS

Su dideliu džiaugsmu man teko aplankyti XII Kultūrinę Imigrantų Parodą, Iberapueroje, Bienal patalpose. Tos parodos yra giliai įsmigusios į mano širdį, kadangi man teko suruošti menines ir kultūrinės parodas 13 metų bėgyje, iš eilės. Parodos ruošiamos kiekvienais metais, bet visuomet jos yra skirtingos, nes kiekvienos Valstybės skyriuose tenka pastebėti įvairiausių pasikeitimų.

Mūsų skyrius, šioje parodoje, tebevadovaujamas ponios Aldonos Valavičienės, šiais metais yra gal vienas iš labiausiai atvaizduojančių Tautos kultūrą ir meną. Ponia Aldona praeitais metais lankėsi su ekskursija Lietuvoje ir atsigabeno daug naujenybių, ypač gintaro, tiesiog stebėtino grožio išdirbinių. Tai tikras mūsų pasididžiavimas, kuris, kaip Dr. Franchini Netto savo knygoje pavadino "Ouro Septentrional". Šios branženybės, be abejo, duoda didelį galvos skaudėjimą, nes reikalinga ypatingos globos apsaugos atžvilgiu, nes gyvename banditizmo periode. Lankytojai, be galiniai įdomaujasi, nes kolekcija yra didelė ir turtinga. Be to p. Aldona atsigabeno iš Lietuvos ir keletą labai vertingų paveikslų, kurie taip pat traukia lankytojų atydą. Be to, yra ir daug lietuviško meno išdirbinių, daugiausiai skoningai aprengtos lėlės įvairiausiai tautinių drabužių pavyzdžiais. Tai vis naujybės šioje parodoje. Bendrai imant, mūsų skyriaus parodoje yra ar ne kultūringiausias visoje parodoje.

Aplankiau, taip pat, senus bendradarbius latvius ir estus. Jie taip pat yra verti pagyrimo, nors šiais metais jie daug dėmesio atkreipė į prekybinę dalį, perduodami įvairiausių artozanato išdirbinių.

d. baigiasi ypatingieji Marijos Metai. O dieną prieš tai, rugpiūčio 14, Medjugorjės Marijos statula lankysis šv. Kazimiero parapijoj, pasilikdama visą dieną. Žinia bus duota visai apylinkei.

Smulkesnės informacijos bus praneštos vėliau.

• Daugiausia tie peikia, kurie mažiausiai veikia

Amžiną Atilsį, minint prel. Pijų Ražinską, menu kad mėgo jis Salomėjos Neries poeziją, lyg skirtą savo draugo likimui:

*Kai numirsiu, tik nekaskit,
Tik nevežkit į kapus,
Į skaisčias liepsnas įmeskit,
Tegul laužas karstu bus.*

*Tegu kyla juodi dūmai
Dangaus skliautais mėlynais
Ir bejausmis mano kūnas
Te pavirsta pelenais.*

*Dulkes tas paleiskit vėjams,
Laisvės paukščiams ant sparnų...
Tegu neša, tegu sėja
Daina mano pelenų. (1929)*

P. S. Jo ilgesį pajus tik tie, kurie jį
A.A. Pijų mylėjo širdimi.

Halina Mošinskienė

Šiais metais paroda daugiausiai nukrypo biznio pusėn. Visi pardavinėja tautinius valgius ir artozanato išdirbinius, matyty norėdami padengti dalį išlaidų, kurios šiais metais susidarė standus išnomuojant,

P. Aldona Valavičienė nusiskundžia dėl sunkumų parodą beorganizuojant, nes kolonija mažai prisideda prie parodos ruošimo. O suruošti parodą nėra lengvas darbas, o labai sudėtingas: surinkti eksponatus, juos sutvarkyti. Tai čia jau turėtų ateiti į pagelbą visos kolonijos meninės pajėgos, ypač jaunimas. Manau, tokių dabar kolonijoje netrūksta. Jau laikas prisidėti aktyviai ypač prie ruošimo, jog tuom mes atstovaujame mūsų Tėvynę Lietuvą. Tai turėtų būti mūsų pasididžiavimas ir meilė. Be to, parodoje turėtų būti daugiau budėjančio, ypač jaunimo, kurie galėtų lankytojams duoti paaiškinimų apie įstatytus eksponatus ir bendrai suteikdami įvairiausių žinių, kuriomis lankytojai domisi.

Pasibaigus parodai, tenka palinkėti rengėjai p. Aldonai Valavičienei, kad ji ir toliau su tokiu pat pasišventimu rengtų ir sekančias parodas, nes Tėvynės garbė to reikalauja. Be abejo, man p. Aldona atsakys: Ar tik aš viena esu kolonijoje? Bet reikia neužmiršti, kad šiam darbui yra reikalinga, apart pasišventimo, ir sugebėjimo bei specialių gabumų, kuomet kiekvienas žmogus yra apdovanotas.

Ponia Aldona atrodo gana pavargusi fiziniai, bet dvasiniai patenkinta, nes visi stebisi ir gėrįsi taip skoningai sutvarkyta šių metų paroda.

Kapit. J. Čiuvinškas

ANGIE

GIRCKUS & CIA. LTDA.

CONFECÇÃO MASCULINA E FEMININA

MODAS

Rua Solon, 773
CEP 01127

Fone: 221-6377

Bom Retiro

São Paulo – Capital

MOKSLAS, MENAS, LITERATŪRA

DUX MAGNUS
OPERA ŠV. KAZIMIERO
JUBILIEJAUS PROGALibreto Autorius:
Kazys BradūnasMuzikos kompozitorius:
Darius Lapinskas

(Tęsinys)

Antras veiksmas, antra scena

PASAKOTOJAS

1483-čiųjų metų

Rugsėjo 7-tos dienos pavakare.

Rytoj Marijos gimimo šventė.

Iš vakaro dabar čia Vilniaus katedroj
mišparai.Ir vyskupas, ir Vilniaus vaivada
bažnyčioj.

Karalaitis Kazimieras

Dabar dažnai nuolat gyvena Vilniuje
kaip tėvo vietininkas Lietuvoj.Ir žmonės jaučia karaliaičio teisingu-
mą,

Gerumą, paprastumą,

O ypač žavis jo pamaldumu,

Matydami dažnai bažnyčioje.

Ir karaliaičio pavyzdžiu

Jau krikščionėja Lietuva.

Bet šiandien jo mišparuose nėra.

Skubiai atvyko iš Rytų pasienio

Vaivados ir tikintieji pasiskūsti

Maskolių daromom skriaudom.

Ir karalaitis susirūpinęs

Juos priima piily,

Papasąęs Vilniaus vaivada ir vysku-
pą

Pasimelsti už jį.

Katedroje girdėti giedami mišparai.

CHORAS

Nativitas est hodie

Sanctae Mariae Virginis.

Lauda Jerusalem Dominum,

Lauda Deum tuum Sion.

Qui posuit fines tuos pacem;

Et adipe frumenti satiat te.

Qui emittit eloquium suum terrae;

Velociter currit sermo eius.

(Šiandien gimimas

Svenčiausios Mergelės Marijos.

Garbink, Jeruzale, Viešpatį;
Garbink, Sione, savo Dievą.Jis davė tavo kraštui ramybę:
Ir kviečių riebumu sotina tave).*Katedros priekyje du elgetos
prašinėja praeivių išmaldos.*

BERANKIS

Atriškite, žmonės, kapšį —

Berankiui duokit grašį.

Turiu dar bobą raišą —

Atriškite visą maišą.

CHORAS

Magna sunt opera domini,

Scrutanda omnibus qui diligunt ea.

BEKOJIS

Kur dingio mano koja? —

Varnai laukuos kapoja.

Tik su viena velkuosi —

Negi nieko neduosi...

CHORAS

Maiestas et magnificentia opus eius

Et iustitia eius manet in aeternum

BERANKIS ir BEKOJIS

Viazbūnai, meistrai, ponai,

Kurių apvalūs šonai,

Kuriem geriausiai klojas —

Turit rankas ir kojas.

Bekojį ir Berankį

Velniai po Vilnių trankė

Ir numetė prie kelio

Be duonos, be lašelio...

DURININKAS

Pasitraukite nuo tako, dykaduoniai.

Mišparai baigiasi —

Po kojų nesipainiokit žmonėm.

BEKOJIS

Nukirto koją man maskolius,

Todėl ir painiojuosi tiems,

Kurie dar turi dvi.

O tu nemandrauk prieš mane —

Žalnieriumi jau aš buvau,

Kai pats dar vaikščiojai keturiomis.

*Mišparams pasibaigus, žmonės eina iš
katedros. Tarp jų ir Vilniaus vaivada
su vyskupu.*

VILNIAUS VYSKUPAS

Garbingas Vaivada,

Malonu man tave regėti katedroj

Ir santaikoje su Dievu,
Maldaujanti pagalbos Lietuvai.
Kada Maskva jau traukia kardą,
Tokią lemtingą valandą tebūna
Dievas tavo širdy
Ir kalavijas rankoje.

VYSKUPAS

*pakėlęs ranką, kryžiaus ženklų lai-
mina vaivada ir visus žmones.*

Gloria Patri,

Et Filio,

Et Spiritui Sancto.

BEKOJIS

Šviesiausias Pone, neu-
mirški

Seno kareivio,

Tėvynei koją atidavusio.

*Vaivada įmeta į elgetos kepturę
pinigėlių.*

BEKOJIS

Maloningasis Vaivada,

Tik vieną grašį?

Man gėda —

Kuo ašen, kaip lietuvis, pasigirsiu

Tam lenkų ubagai Chlopnickiui,

Kuriam Krokuvos Vaivada

Kas kartą numeta po auksiną.

VILNIAUS VAIVADA

Po auksiną?

Kad lenkų vaivada pats ubagas.

Štai tau trys auksinai.

Žinok dabar, jog čia ne Krokuvos,

O Vilniaus vaivada.

BERANKIS

Kilnūs pone Lietuvos.

Ir mane gelbėki nuo gėdos,

Kai susitiksime Gardine

Su lenkų ubagais.

VILNIAUS VAIVADA

Ir tau trys auksinai į delną.

O lenkų ubagėliams pasakykit,

Kad ubagai lietuviai Vilniuje

Geriau gyvena, negu Lenkijos

Ponai Krokuvoj.

*Žmonės išsivaikščioja. Paskutiniai nu-
eina elgetos.*

BERANKIS ir BEKOJIS

Kas gi mūs nematė,

Kas gi mūs nežino —

Dabar traukiam pilies gatvėn

Mozelinio vyno.

*Vakarui visai sutemus, ateina katedros
durininkas užrakinti šventnamio.*

DURININKAS

Pater noster, qui est in coelis,

Santificetis nomen tuum,

Adveniat...

O kaip toliau?

Lotyniškai ir vėl jau pamiršom,

Ak, gerai bus ir lietuviškai

Turbūt suprasi?

Atėik karalystė tavo,

POSTO DE SERVIÇOS

SOUZA LTDA.

Rua Voluntários da Pátria, 1275
Santana

Tel. 290-4899

Būk valia tavo
Kaip danguje taip ir ant žemės.
Duonos mūsų visų dienu
Duok mums šiandien...
Sveika Marija, mylistos pilna.
Pagirta tu tarp moterų
Ir pagirtas tavo įsčios vaisius Jėzus...

Durininkas užrakina katedrą ir nueina

PASAKOTOJAS

Rami Vilniaus naktis.
Visi jau miega.
Tik pilyje
Karalaitis Kazimieras
Neužmerkia akių.
Šiandien išgirdo jis,
Kiek neteisybių Lietuvai
Maskoliai daro rytuose.
Ir nerami karalaičio širdis
Dėl viso krašto teities.

Karalaitis Kazimieras ateina prie katedros, bet randa ją uždarytą.

KAZIMIERAS

Pavėlavau. Jau durys užrakintos.
Betgi vis tiek šventa vieta
Ir mus globojanti Marijos šventė.

Karalaitis klaupiasi maldai prie katedros durų.

KAZIMIERAS

Omni die dic Mariae
Mea laudes anima;
Eius festa, eius gesta
Cole devotissima.

Contemplare et mirare
Eius celsitudinem, —
Dic felicem, Gentricem,
Dic beatam, Virginem.

Marija Motina geroji,
Ir mano ir visos šalies,
Žinau, Tu Lietuvą globoji,
Tegu piktybė jos nelies.

Prašau, tegu į dangų kyla
Džiaugsmu ir skausmo vaianda
Ir niekad, niekad nenutyla
Lietuvių amžina malda.

Sine fine dic Reginae
Mundi laudum cantica,
Eius bona semper sona,
Semper illam praedica.

Kazimieras toliau tyliai meldžiasi. Po kiek laiko atsisėda prie katedros sienos, į ją atsiremdamas.

KAZIMIERAS

Čia tik truputį pasėdėsiu,
Ir man vėl bus lengviau.

Omni die dic Mariae
Mea laudes anima;
Eius festa, eius gesta
Cole devotissima...

Karalaitis palenki galvą ir užmiega.

Tada kitame scenos šone pasirodo pirmo veiksmo antro paveikslo Motina. Ji neramiai žvalgosi ir ieško savo sūnaus partizano.

MOTINA

Kur tu, sūnau?
Sūneli, kur tu?
Man sakė, jog tave atvilko
Ir čia ant grindinio paliko
Su persauta širdim.

Skubėjau. Bėgau... Bet kur tu?
Gal ne tu buvai čia paguldytas?
Gai tik tavo draugai?
Gal juos jau motinos nusinešė
Ir užkasė kalneliuose?

Kur tu, sūnau?
Sūneli, kur tu?

Pamato užmigusį karalaitį Kazimierą.

Koks dieviškai gražus mano sūnus...
Jokių žaizdų...
Jokio skausmo veide...
Užmigęs lyg ant mano kelių,
Kai pasakodavau
Jam apie šventą Karalaitį.
Dabar sūnus kaip karalaitis.
Ilsėkis ir sapnuok
Laimingus ir šviesius laikus...
Nebudinsiu...
Nežadinsiu...
Miegok...
Sapnuok...
Miegok...

Antras veiksmas, trečia scena.

Gardino pilies menė 1484 metų pavasarį. Menėje karalienė su mergaitėmis.

MERGAITĖS

Oi toli, toli už Nemuno
Stovi mergelė ant krantelio,
Jos vainikėlis ant šonelio,
Šilko kasnykas ant žemelės.

Kad aš žinočiau, kad man tektų,
Per Nemunėlį persikelčiau,
Jai vainikėlį pataisyčiau,
Šilko kasnyką sumastyčiau.

KARALIENĖ

Per daug liūdna, mergaitės,
Jūs daina.

Ji primena ir manąjį likimą,
Kada jaunystėje
Reikėjo palikti Austriją
Ir vykti čia.
Gal padainuokite dabar
Ką nors linksmesnio.

MERGAITĖS

Lynoda, lynoda, lynogaudala
Aš tau pirksiu skarytalį,
O aš nenešiosiu.

Atiduok skarytalį
Lylia parnešiojau.
Alei tujen kokia
Ir tu pati tokia...

PAŽAS

Maloningoji Karalienė,
Karalaičiui Kazimierui
Vėl pasidarė silpn...

KARALIENĖ

O, Viešpatie.
Mergaitės, galit eit kieman.
O Dieve, Dieve — vėl jam bloga...

Karalienė ir mergaitės skubiai išeina.

PASAKOTOJAS

Karalaitis Kazimieras,
Dėvėdamas ašutine,
Maidoj ir pasninke praleisdamas dienu
dianas,

Teisingas ir dosnus visiems,
Mažiausiai rūpinas pats savimi.
Jau kuris laikas Karalaitis sirguliuoja,
savo likimą Dievui patikėdamas

Ir neklausydams žemiškųjų patarimų.
Štai visą rudenį ir žiemą
Karalaitis ir karalienė motina
Gardino pily.

Karalius ir Lenkijos didikai
Jo laukia nesulauki. Krokuvoj.

O ko gi laukia karalaitis
Čia, Gardine,

Lyg nenorėdamas ir neskubėdamas
Kojos kelti į Lenkiją?

Bet štai — į Gardiną atvyko pats
karalius,

Su juo Vilniaus ir Krokuvos
Abudu vaivados

Ir imperatoriaus dukra Ingrida.

Salėn įeina Karalius. Princesė ir abudu vaivados.

KARALIUS

Štai pagaliau po stogu
Ir ant tvirtų grindų.
Dėkokim Dievui, kad pasiekėm pilį
Ir persikelėm per Nemuną gyvi —
Pavasarij tos upės Lietuvos,
Kada išvinsta, nešdamos ledus,
Tikra pasaulio pabaiga.

(bus daugiau)

CHOPPERIA
ALEXCHOPP
LTDA.

CHOPP — PIZZA — QUEIJOS — FRIOS
RESERVAS PARA FESTAS — MUSICA AO VIVO
Rua SOLON 1062 — Bom Retiro — Tel. 223-2333

Halina Mošinskienė

JI IŠĖJO TYLIAI NUSINEŠDAMA
PRAEITĮ...

nepratarusi "sudiev". – "Putname, birželio 8 d. rytą ramiai, šventai paliko pasaulį rašytoja Karolė Pažėraitė, 84 metų. Praneškite tai giminėms ir per ML priminkite" – skaitau kun. Urbaičio pranešimą, o prieš mane stojasi tokia tvirta, šypsanti, tokia šilta, primenanti savo akių šviesa mano a.a. Motulę.

Rodos dar taip neseniai ji lankėsi viešnagėje S. Pauly, atvykusi iš Čikagos, dar buvo stipri, tik kiek nusilpusia klausia, lankė gimines, draugus visiems duosni "souvenirais" o svarbiausia savo nuoširdumu, bet atrodo, kad laikas paskubino atsiskyrimą ypač po to baisaus "banditų" užpuolimo jai sugrįžus į Čikagą. Vieną rytą grįžtant iš rytmetinių pamaldų, netoli jos namų užpuolė moteriškes sustojusias pasikalbėti du banditai plėšdami rankinukus, dvi pabėgo, o Karolė davė smūgį į galvą, kritusiai atėmė rankinuką su "keliais doleriais" ir pabėgo. Tiek to tų dolerių – bet jie sunkiai sužalojo smegenis, išdavoje liko viena akimi akla. (Tai įvyko bene jos 78 metų amžiuje – tiksliai nebeapamenu).

Nor kaimynų globa jos neapleido, bet Karolė nebepanoro būti "kam nors" našta – ji to vengė visą savo gyvenimą. Iki paskutinių pajėgumo dienų jina dirbo Dr. Žukausko šeimoje kaip "baby siter", kaip "governantė" taupydama savo pajamas, būdama aprūpinta drabužiais ir maistu. Bet ir tada, vis dar laikėsi savo privatumo, gyvendama išnuomotame butelyje Cicero pas nuoširdžius lietuvius p.p. Bulotus, kaiminystėje Dr. Kauno ir kt. lietuvių. Turėjo gražų būrelį intelektualių asmenybių, visada kviečiama, laukiama ir mielai priimta. Nes Karolės negalima buvo atstumti jos prigimtoje "carizmoje" – Čikagoje viešėdama pas brolių inž. Algirdą A. Didžiulį gyvenantį Cicero būdavau nuolatine jos viešnia. Pas ją atnaujinau pažintį su poete Gražina Tulauskaite-Babrauskiene (našle.), su prof. Liulevičiaus šeima, su rašytoja poete Švabaite Gyliene, su L. Žukausko šeima, ypač tomis 3 mergytėmis, kurias Karolė išaugino savo globoje, kai tėvai abudu dirbo medicinai pašisventę. – "Ne iš dangaus krito mano draugei doleriai..." – Nebuvo lengva peržengus 70-įj amž. slenkstį išsilaikyti "jaunatvės pajėgume". Bet ji išsilaikė ir dar spėjo naktimis rašyti, bent užbaigti pradėtus raštus. Jos veržlumas buvo nuostabus ir jį staiga nukirto "banditų" juodžių neapykanta. O Karolė gyvendama Brazilijoje buvo prie jų pripratusi, dažnai susirinkus ten lietuviams Cicero, mudvi stengėmės įrodyti, kad juodis, nuolatos gali būti labai

patikimas, jei jam parodai humanišką bendravimą. Deja, mūsų įrodymai – neįtikino ir mudvi likome, "kaip musę kandę"...

Nuskriaudė Š. Amerikoje mūsų Karolė niekšai, valkatos, valdžios remiami "ubagai" išgamos tautos, rasės ir žmonių. Lyg nujausdama, taupėsi pinigėlių ir dėka santaupų pateko į Putnamo "Nekalčiausios Marijos Širdies" seselių globą. S. Paulo lietuvių jau nedaug išliko dar prisimenančių tą mielą, visada šypsančią raudonskruostę stambią Karolę – mokytoją, rašytoją, "M. Lietuvos" korektūroje bendradarbę.

Su ja susipažinti paduodu čia (maždaug) tikslus davinius kuriuos patarčiau išversti į portugalų kalbos priedą:

KAROLĖ PAŽĖRAITĖ (g. 1903. VIII.6 Krasnikoje, Liublino gub.) rašytoja, duktė mokytojo Bernardo Požeros

• Kas bėga nuo lietuviškos spaudos bėga nuo savo tautos

Pradžios mokyklą baigusi Veivieriuose ir Kapčiamiesty, gimnaziją – Maskvoj, Voroneže, Marijampolėj ir baigė 1927 m. Kauno Pavasario gimn. 1931 išklausė V.D.U. humanitarinių mokslų fakultete lietuvių ir prancūzų kalbų bei literatūrų kursą. Pradėjusi dirbti 16 m. amžiaus 1919-20 ir 1924-25 mokytojavo, 1921-24 dirbo Marijampolės apsk. viršininko įstaigoj. Nuo 1927 užsienių reikalų ministerijoje mašininke, raštvede (nuo 1938.IX Lietuvos pasiuntinybėje Varšuvoj ir vėliau Maskvoje). 1944 pasitraukusi iš Lietuvos. 1948 išvyko į Braziliją ir apsigyveno S. Paulo mieste. Ten dalyvauja liet. veikloj kaip mokytoja, minėjimų bei meniškų parengimų, organizatorė, S. Paulo liet. tarybos narė, "Mūsų Lietuvos" redakcijos svarbiausioji bendradarbė – korektūroje. (duodu davinius iš "L. Enciklop." 22 tomo, psi.225) Asmeniniai daviniai, pačios Karolės Pažėraitės man įteikti:

"Brazilijon atvykau 1948 m. gyvenau par brolių Edvardą porą metų. 2 1/2 metų mokytojau L. Sąjungos Brazilijoje išlaikomose mokyklose: Mookoje ir Vila Bela. Kas met suruošdavau po 6 spektaklius, kurių 2 su apmokamais bilietais. Iš mokyklos pasitraukiau kai kurių asmenų nemėgstančių patriotinių pastatymų ir veiklos spiriamo.

Viso išleista 3 knygos, kurių "Nusidėjėlės" 2 laidos. Dirbau orie "M. Lietuvos" laikraščio ir bendradarbė: Drauge, Tėviškės Žiburių, Kr. Karaliaus, Laivo, Darbininko ir kt.

Aktyviai dirbusi prie Lietuvių parodų S. Paulyje – 3 parodos. ir viena iš organizatorių "Arte Sacra Lituana" religinės parodos 36-tojo Tarptautinio Eucharistinio Kongreso metu 1955 m. Rio de Janeiro.

Paruošta spaudai: romanas "Svetimi vėjai" ir įpusėta apysaka "Tropikų Malda"...

Karolės Pažėraitės yra išleistos šios knygos lietuviškai: "Nusidėjėlės" – 2 laidos, "Liktūnas" – Sūduvos leid. išėivijoje, "Didvyrių Žemė" – novelės ir "Anapikio Papėdėje" 1971 m. Čikaga. Likusieji raštai, tikiuosi bus jos draugų ir L. Rašytojų D-jos žinioje bei mecenatų pagalba patiekti skaitytojams.

O Brazilijos Lietuviai, kuriems Karolė padėjo "stotis" ant nuosavų kojų pasimetus pokario ūkanose, turėtų ypatingai atžymėti jos veiklą bent savo tarpe skaitant jos knygų ištraukas liet.kalbos pamokose, ar tyliais vakarais šeimoje – vietoj tų beprasmių nuodijančių sielas TV novelių.

Karolės nebėra. Ji niekada nebesugrįž – niekada giminaičiai nebesulauks jos dovanų. Nei draugai jos saulėtos šypsenos paspaudus lietuvių ranką.

MŪSŲ ŽINIOS

BRANGSTA LAIKRAŠČIO PRENUMERATA

Kad beveik kasdien viskas brangsta ne naujiena. Taigi jau ne naujiena, kad pakilo kainos popieriaus, pašto, spaudos reikmenų, spaustuvininko darbo. Tai taip pat ne naujiena, kad ir laikraščio kaina turi pakilti. Tad, nors ir neįstengiant pasivyti kitas kylančias kainas, čia tik mažiausias užkėlimas:
ML-vos prenumerata: Cz. 1.800
Žodynas Cz. 1.200 (su persiuntimu Cz. 1.250)

LIETUVA NAUJAM BRAZILŲ LAIKRAŠTY

Dr. Paulo Zing, Sāo Paulo valstijos Kultūros sekretorius ir API (Sāo Paulo Valstijos žurnalistų sąjungos) pirmininkas redaguoja naują laikraštį – A BANDEIRA, Jornal do Movimento da Renovação Política. Laikraštis turi savo skyrius ne tik įvairiuose Sāo Paulo valstijos miestuose, o ir kitose valstijose: Minas Gerais, Paraná, Rio de Janeiro, Sta. Catarina. Laukia bendradarbių lietuvių, rašančių ypač apie padėtį komunistų valdomoj Lietuvoj.

Paskutiniam numerį A BANDEIRA pranešė apie lietuvių gedulo ir maldos dieną. Persispausdindamas Lietuvos "Kryžių kalno" nuotrauką, laikraštis pabrėžia: "Kryžių tylumoj ataidi laisvės šauksmas". Ir priduria: "Birželio 12 visi katalikai, arba tik, paprastai, visi laisvi žmonės, turi prisiminti lietuvių tautos kančią... Sāo Paulo lietuviai tikisi solidarumo iš visų, kurie tik myli laisvę".

KULTŪRINIS KAZIMIERINIS FONDAS

Gražina Boleckienė (iš Niteroi, įsirašo į Kultūrinį Kazimierinį Fondą (34), savo tėvelio Prano Opo atminčiai (liepos 7 sueina 5 metai).

"Esu amžinai dėkinga – rašo – mano tėveliui, kuris, likęs našys, gerai išaukėjo mane ir mano brolių Viadą (žuvusį partizanų), duodamas sąlygas mokslui. Visų tų kalbų mokėjimas man buvo ir yra labai naudingas".

"PARQUE LITUÂNIA" ROTARY KLUBE

Buęs Mokos rajono administratorius ir dabar IMOBS įmonės savininkas, Dr. Benjamim Barreira de Siqueira buvo išrinktas Vila Prudentės Rotary Klubo pirmininku. Valdžios perleidimo proga iškėlė vakarienę Juventus Klubo restorane, kur susirinko virš 150 kviestinių svečių. Jų tarpe buvo ir kun. Pr. Gavėna kuris buvo pakviestas prie valdybos stalo. Ir jam teko sėdėti kaip tik tarp Policijos 18-tos Delegacijos delegato ir "Gazeta da V. Prudente" redaktoriaus. Pirmasis, buęs saleziečių auklėtinis Campinas saleziečių licėjūj – tai tuoj susidraugavom; su antruoju, bijojau, kad santykiai galėsia būti šalti, – tad šalta ir vakarienė – dėl susidariusio kivirčo V. Zelina – Pque. Lituânia klausimu.

Kalba sukosi taip pat apie Lietuvą ir lietuvius. Žurnalistas Irao Tessari sakėsi gerai pažįstas lietuvius: "É um povo maravilhoso... Linksmi... Moka tūkstančius dainų... Tik reikia juos pažinti". Ir delegatas daug ką gero žino apie lietuvius. Tiek vienas, tiek antras, bandė iššaukti lietuvių pasisakymą Parque Lituânia atžvilgiu. Būtų tačiau kilęs nereikalingas ginčas, ir gal net nemalonumas. Kadangi abudu nusistatę: nieko neturį prieš norą "lietuvius pagerbti", tik netinkantis vietovės vardo pakeitimas, tiek čia, kiek kitur (pav. Ponte Pequena). Man teko šaltai laikytis; ir tik galvojau: Rytoj išeis ML em portugûês "Laiškas Broliams lietuviams", kur pristatyti argumentai už Parque Lituânia. Jiems pasiūsiu – tegul pasiskaito, be ginčų, be karščiavimosi iš vienos ir antros pusės.

Sekančią dieną pats delegatas atėjo kun. Gavėno aplankyti – ir pakvietė į delegaciją: ne sėstis į "šaltąją", o... "Tu mineiro" paragauti.

APIE KERNAVĖ PORTUGALIŠKAI

Kernavė yra laikoma "Lietuvos lopšiu". Taip ją pristato – ir aprašo – portugališkai dr. Antanas Gaulia, iš Rio de Janeiro. Tekstas jau renkamas spaudai – ir netrukus bus perduotas per ML em portugûês.

KUNIGYSTĖS M

Sekmadienį kun. Pr. Gavėnas tyliai, kukliai paminėjo savo kunigystės šventimų 39-tąsias metines (Torinas, Italija, 1949.VII.3).

MARIJOS METŲ ATLAIDUOSE

Pirmąjį liepos sekmadienį kelios tautietės nuvyko į Marijos Krikščionių Pagalbos šventovę, Bom Retire, prie Estação da Luz. Ši bažnyčia yra viena iš daugelio skirtų Marijos Metų ir Don Bosco šimtmečio ypatingiems atleidams pelnyti. Tenai atliko išpažintį, dalyvavo Mišiose, pasimeldė už Popiežių (kokios yra sąlygos atleidams gauti).

Ta pačia proga, pakviestos pas Sofija Misiukaite, atšventė ir Onos Rudžiūtės gimtadienį.

Linkėtina, kad ir daugiau tautiečių dar pasinaudotų Bažnyčios dosniai teikiama jubiliėjiniiais atleidais.

Susisiekimas patogus. (kad ir iš Zelenos-Parque Lituânia: autobusas Estação Luz priveža visai arti).

RAŠO FELJETONA

Mūsų rašytoja Gražina Boleckienė iš Niteroi praneša, kad, tarp kitų darbų ir užsiėmimų, rašanti vieną knygą (feljetoną) lietuvių kalba, o kitą portugališkai. "Tikiuosi, kad kaip nors pasiseks išleisti – rašo, – nors ir kuklią lietuvišką knygą, nes lietuvių kolonija, čia ir kitur, laukia ko nors linksmesnio". O jiniai humoro turi. Tad linkim. Ir laukiame. Sėkmės.

UŽSIMOKĖJO UŽ "ML"

Aleksandras MIKALAUSKAS	Cz.1.500,
Oldonia NADOLSKIS	Cz.5.000,
Alana TRINKŪNAS	Cz.1.500,
Nijolė ŽALKAUSKAS	Cz.1.500,

PARDUODAME

AUTOMOBILIAMS

LIPINĖLIUS – Adesivos
SKYDELIUS su grandinėmis
Chaveiros com emblema Vytis.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJŲ

KALBĖK LIETUVIŠKAI!

CURSO LITUANO - Fone: 273-0338

90-793 318